

15.3.11. Normativa relacionada

- Llei 9/1995, de 27 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural.
- Decret 166/1998, de 8 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural

Tema 16.

Protecció del patrimoni cultural en el medi natural: normativa i regulació aplicable a Catalunya. Infraccions. Normativa bàsica d'urbanisme. Construccions en el sòl no urbanitzable: normativa i regulació aplicable a Catalunya. Infraccions.

16.1. Protecció del patrimoni cultural en el medi natural: normativa i regulació aplicable a Catalunya.**16.1.1. Introducció**

El patrimoni cultural és un dels testimonis fonamentals de la trajectòria històrica i d'identitat d'una col·lectivitat nacional. Els béns que l'integren constitueixen una herència insubstituïble, que cal transmetre en les millors condicions a les generacions futures. La protecció, la conservació, l'acreciment, la investigació i la difusió del coneixement del patrimoni cultural és una de les obligacions fonamentals que tenen els poders públics.

16.1.2. Competències

La Constitució espanyola de 1978 estableix, en el seu article 149, que l'Estat té competència exclusiva sobre la defensa del patrimoni cultural, artístic i monumental espanyol contra l'exportació i l'espoliació; museus, biblioteques i arxius de titularitat estatal, sens perjudici que les comunitats autònomes n'exerceixin la gestió.

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006 estableix, en el seu article 9, que la Generalitat de Catalunya té competència exclusiva sobre les matèries de cultura, i de patrimoni històric, artístic, monumental, arquitectònic, arqueològic i científic, sens perjudici d'allò que disposa l'article 149 de la Constitució

En el seu article 127, l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 estableix que correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura, i que aquesta competència exclusiva comprèn en tot cas, el patrimoni cultural, en concret la inspecció, l'inventari i la restauració del patrimoni arquitectònic, arqueològic, científic, tècnic, històric, artístic, etnològic i cultural en general. També l'establiment del règim jurídic de les actuacions sobre béns mobles i immobles integrants del patrimoni cultural de Catalunya i la determinació del règim jurídic dels béns immobles, i també la declaració i la gestió d'aquests béns, excepte els que siguin de titularitat de l'Estat. També defineix com a competència exclusiva de la Generalitat la protecció del patrimoni cultural de Catalunya, que inclou la conservació, la reparació, el règim de vigilància i el control dels béns, sens perjudici de la competència estatal per a la defensa dels béns integrants

d'aquest patrimoni contra l'exportació i l'espoliació.

Dins de l'organització del Govern de la Generalitat, el Departament competent en matèria de patrimoni cultural ha d'elaborar i mantenir un Inventari del Patrimoni Cultural català amb la finalitat de permetre la documentació, recopilació la investigació i la difusió de tots els béns que l'integren.

Pel que fa al Cos d'Agents Rurals, la Llei 17/2003, de 4 de juliol, del Cos d'Agents Rurals

Article 5. Funcions de vigilància, inspecció i col·laboració en la gestió no preveu de manera expressa cap referència a la protecció del patrimoni cultural. Però el Decret 266/2007, de 4 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament del Cos d'Agents Rurals, estableix que dins de l'àmbit *material dels espais naturals protegits i de la biodiversitat* el Cos d'Agents Rurals desenvolupa, com a funcions bàsiques, *la protecció i la vigilància del patrimoni cultural existent al medi natural, en col·laboració amb els òrgans o organismes competents en la matèria*.

L'any 2012 es va signar un *protocol de col·laboració* entre el Departament d'adscripció del Cos d'Agents Rurals (en aquell moment, el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca Alimentació i Medi Natural) i el Departament competent en patrimoni cultural (en aquell moment, Departament de Cultura), pel qual es va determinar el procediment i les condicions per a l'accés del Cos d'Agents Rurals a l'Extranet eGIPCI amb l'objectiu de conèixer i protegir el patrimoni cultural immoble de Catalunya. Aquesta col·laboració permet conèixer quins són els elements del patrimoni cultural i alhora vetllar-los i/o documentar-los en cas de mancança.

16.1.3. Llei del Patrimoni Cultural Català

La Llei del Patrimoni Cultural Català (*Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català*) parteix d'un concepte ampli del patrimoni cultural de Catalunya, que engloba el patrimoni moble, el patrimoni immoble i el patrimoni immaterial, siguin de titularitat pública o privada, i les manifestacions de la cultura tradicional i popular. S'estableixen tres categories de protecció, comunes a béns mobles, immobles i immaterials: els béns culturals d'interès nacional, els béns catalogats i la resta de béns integrants de l'ampli concepte de patrimoni cultural. S'atribueix al Govern de la Generalitat la facultat de declarar els béns culturals d'interès nacional, la categoria de protecció de major rang, que es correspon amb la dels béns d'interès cultural definida per la Llei del patrimoni històric espanyol. En relació amb els béns immobles d'interès nacional, la Llei regula diferents figures de protecció, en funció de la tipologia del bé.

La *Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català* crea una segona esfera de protecció dels béns del patrimoni cultural de menor rellevància, els béns catalogats, els instruments de protecció i de control dels quals recauen principalment en els municipis. Aquesta figura es denomina béns culturals d'interès local. Els béns immobles d'interès local no només poden ésser catalogats en el marc d'aquesta Llei, sinó que també hi ha mecanismes de protecció regulats per la legislació urbanística. Pel que fa als béns mobles, llur règim específic posa l'accent en el control del comerç.

La *Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català* conté també una regulació addicional del patrimoni arqueològic, que presenta com a novetat principal la introducció dels espais de protecció arqueològica.

Entre les mesures de foment i difusió destaquen l'establiment en l'àmbit de l'Administració de la Generalitat de l'anomenat u per cent cultural, la creació de l'Inventari del Patrimoni Cultural Català i els preceptes dedicats a la gestió dels monuments per a facilitar-ne la visita pública. D'aquesta manera, la Llei no s'atura en els objectius de

protecció i restauració del patrimoni cultural, sinó que pretén dinamitzar-ne la difusió com a conseqüència lògica de l'assoliment progressiu d'aquells objectius. S'acompleix així la prescripció de l'Estatut d'autonomia, que imposa a la Generalitat el deure de promoure la participació dels ciutadans en la cultura. La Llei estableix també l'exigència de qualificacions i titulacions professionals per a determinades actuacions i intervencions, amb la finalitat d'augmentar els nivells de protecció dels béns patrimonials. També regula el règim sancionador, amb la classificació de les infraccions i les sancions corresponents i la determinació dels òrgans competents per a imposar-les, juntament amb l'establiment de mesures cautelars i addicionals. Es crea, finalment, el Consell Assessor del Patrimoni Cultural, com a òrgan consultiu de les administracions públiques en les matèries relacionades amb el patrimoni, per a assolir els objectius que marca la Llei.

16.1.3.1. Categories de protecció del patrimoni cultural

El patrimoni cultural català és integrat per tots els béns mobles o immobles relacionats amb la història i la cultura de Catalunya que per llur valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic o tècnic mereixen una protecció i una defensa especials, de manera que puguin ésser gaudits pels ciutadans i puguin ésser transmesos en les millors condicions a les generacions futures. També formen part del patrimoni cultural català els béns immaterials integrants de la cultura popular i tradicional i les particularitats lingüístiques.

Tothom que tingui coneixement d'una situació de perill o de la destrucció consumada o imminent d'un bé integrant del patrimoni cultural català ho ha de comunicar immediatament a l'administració local corresponent o al Departament de Cultura.

- **Béns Culturals d'Interès Nacional.** Els béns més rellevants del patrimoni cultural català, tant mobles com immobles, han d'ésser declarats d'interès nacional.

Els béns immobles es classifiquen en:

- a) Monument històric: construcció o altra obra material produïda per l'activitat humana que configura una unitat singular.
- b) Conjunt històric: agrupament de béns immobles, continu o dispers, que constitueix una unitat coherent i delimitable amb entitat pròpia, encara que cadascun individualment no tingui valors rellevants.
- c) Jardí històric: espai delimitat que és fruit de l'ordenació per l'ésser humà d'elements naturals i que pot incloure estructures de fàbrica.
- d) Lloc històric: paratge natural on es produeix un agrupament de béns immobles que formen part d'una unitat coherent per raons històriques i culturals a la qual es vinculen esdeveniments o records del passat, o que contenen obres de l'ésser humà amb valors històrics o tècnics.
- e) Zona d'interès etnològic: conjunt de vestigis, que poden incloure intervencions en el paisatge natural, edificis i instal·lacions, que contenen en llur si elements constitutius del patrimoni etnològic de Catalunya.
- f) Zona arqueològica: lloc on hi ha restes de la intervenció humana que solament és susceptible d'ésser estudiat en profunditat amb la metodologia arqueològica, tant si es troba en la superfície com si es troba en el subsòl o sota les aigües. En el cas que els béns culturals immobles definits per les lletres a), b), c), d) i e)

tinguin en el subsòl restes que solament siguin susceptibles d'ésser estudiades arqueològicament, tindran també la condició de zona arqueològica.

- g) Zona paleontològica: lloc on hi ha vestigis fossilitzats que constitueixen una unitat coherent i amb entitat pròpia, encara que cadascun individualment no tingui valors rellevants.

Els béns mobles poden ésser declarats d'interès nacional singularment o com a col·lecció.

La declaració de béns culturals d'interès nacional ha d'ésser acordada pel Govern de la Generalitat, a proposta del conseller de Cultura, i comporta la seva inscripció al Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional, i la publicació al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya i al *Boletín Oficial del Estado*.

En el cas dels béns immobles, si escau, la declaració ha de contenir la delimitació de l'entorn necessari per a la protecció adequada del bé. L'entorn, que pot incloure el subsòl, és constituït per l'espai, sigui edificat o no, que dóna suport ambiental al bé i l'alteració del qual pot afectar-ne els valors, la contemplació o l'estudi. La declaració d'un bé cultural d'interès nacional ha d'establir, en el cas que l'ús a què sigui destinat el bé sigui incompatible amb la seva preservació, la paralització o la modificació d'aquest ús, en el qual cas ha de fixar la indemnització corresponent.

D'altra banda, els béns radicats a Catalunya que prèviament a l'aprovació de la *Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català* havien estat declarats d'interès cultural d'acord amb la Llei de l'Estat 16/1985, del 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, van passar a tenir la consideració de béns culturals d'interès nacional, i els béns immobles que en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei estaven inclosos en catàlegs de patrimoni cultural incorporats en plans urbanístics van passar a tenir, llevat que fossin béns culturals d'interès nacional, la consideració de béns culturals d'interès local i van quedar inclosos en el Catàleg del Patrimoni Cultural Català.

Amb l'aprovació de la *Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català* també es van declarar d'interès nacional els castells de Catalunya, les coves, els abrics i els indrets que contenen manifestacions d'art rupestre, i la documentació recollida en l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

- **Béns catalogats.** Els béns integrants del patrimoni cultural català que, tot i llur significació i importància, no compleixin les condicions pròpies dels béns culturals d'interès nacional han d'ésser inclosos en el Catàleg del Patrimoni Cultural Català.

La catalogació de béns immobles s'efectua mitjançant llur declaració com a béns culturals d'interès local.

La competència per a la declaració de béns culturals d'interès local correspon al ple de l'ajuntament, en els municipis de més de cinc mil habitants, i al ple del consell comarcal, en els municipis de fins a cinc mil habitants. La declaració s'ha de dur a terme amb la tramitació prèvia de l'expedient administratiu corresponent, en el qual ha de constar l'informe favorable d'un tècnic en patrimoni cultural.

L'acord de declaració d'un bé cultural d'interès local ha d'ésser comunicat al Departament de Cultura, perquè en faci la inscripció en el Catàleg del Patrimoni Cultural Català.

Tota catalogació de béns immobles ha de contenir els jaciments arqueològics del terme municipal que han estat declarats espais de protecció arqueològica.

- **Resta de béns integrants del patrimoni cultural català.** Ultra els béns culturals d'interès nacional i els béns catalogats, formen part també del patrimoni cultural català els béns mobles i immobles que, tot i no haver estat objecte de declaració ni de catalogació, estan relacionats amb la història i la cultura de Catalunya i que per llur valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic o tècnic mereixen una protecció i una defensa especials, de manera que puguin ésser gaudits pels ciutadans i puguin ésser transmesos en les millors condicions a les generacions futures. També formen part del patrimoni cultural català els béns immaterials integrants de la cultura popular i tradicional i les particularitats lingüístiques.

En tot cas, formen part del patrimoni cultural català els béns mobles següents:

- a) Les col·leccions i els exemplars singulars de zoologia, botànica, mineralogia i anatomia i els objectes d'interès paleontològic.
- b) Els béns que constitueixen punts de referència importants de la història.
- c) El producte de les intervencions arqueològiques.
- d) Els béns d'interès artístic.
- e) El mobiliari, els instruments musicals, les inscripcions, les monedes i els segells gravats de més de cent anys d'antiguitat.
- f) El patrimoni etnològic moble.
- g) El patrimoni científic, tècnic i industrial moble.
- h) El patrimoni documental i el patrimoni bibliogràfic.

16.1.3.2. Protecció del patrimoni cultural català

Tots els béns integrants del patrimoni cultural català han d'ésser conservats per llurs propietaris, titulars d'altres drets reals i posseïdors. Els propietaris, titulars d'altres drets reals i posseïdors de béns culturals d'interès nacional o béns catalogats han de permetre l'accés dels especialistes als dits béns, per tal que puguin estudiar-los i catalogar-los convenientment. El Departament competent en matèria de patrimoni cultural pot impedir qualsevol obra o intervenció en béns integrants del patrimoni cultural.

Qualsevol intervenció que es pretengui realitzar en un monument històric, un jardí històric, una zona arqueològica o una zona paleontològica d'interès nacional ha d'ésser autoritzada pel Departament de Cultura, prèviament a la concessió de la llicència municipal. Si, com a conseqüència del mal estat d'un immoble d'interès nacional, l'ajuntament corresponent ha d'adoptar mesures per evitar danys a tercers, cal que ho comuniqui prèviament al Departament de Cultura, el qual disposa d'un termini de quaranta-vuit hores per a determinar les condicions a què s'ha de subjectar la intervenció.

L'Administració pot inspeccionar en qualsevol moment les obres i les intervencions que es facin en béns integrants del patrimoni cultural català. Els propietaris, titulars d'altres

drets reals i posseïdors dels esmentats béns hi han de permetre l'accés, sempre que sigui necessari als efectes de la inspecció.

Els funcionaris i les funcionàries als quals s'assigna el control i la inspecció sobre el patrimoni cultural tenen la consideració d'autoritat i estan facultats i facultades per a examinar els béns, els llibres, els documents i, en general, tot el que pugui servir d'informació per a complir i executar llurs tasques.

16.1.3.3. Normes específiques de protecció del patrimoni arqueològic

Els béns mobles i immobles de caràcter històric per a l'estudi dels quals cal utilitzar metodologia arqueològica integren el patrimoni arqueològic català. També l'integren els elements geològics i paleontològics relacionats amb l'ésser humà i amb els seus orígens i antecedents.

En la tramitació de projectes d'obres, d'instal·lacions o d'activitats que s'hagin de sotmetre al procediment d'avaluació d'impacte ambiental i que afectin béns integrants del patrimoni arqueològic, s'ha de sol·licitar informe al Departament de Cultura.

La realització en l'àmbit territorial de Catalunya d'intervencions arqueològiques i paleontològiques, terrestres o subaquàtiques, requereix l'autorització prèvia del Departament de Cultura, sens perjudici de la llicència municipal que sigui preceptiva segons la legislació urbanística. En cas de silenci del Departament de Cultura, s'ha d'entendre que l'autorització ha estat denegada.

Es consideren intervencions arqueològiques i paleontològiques els estudis directes d'art rupestre i les prospeccions, els sondeigs, les excavacions, els controls i qualsevol altra intervenció, amb remoció de terrenys o sense, que tingui per finalitat descobrir, documentar o investigar restes arqueològiques o paleontològiques.

Inspecció d'espoli d'elements arqueològics.

16.1.3.4. Espais de protecció arqueològica

Es consideren espais de protecció arqueològica els llocs que no han estat declarats d'interès nacional on, per evidències materials, per antecedents històrics o per altres indicis, es presumeix l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques.

Els espais de protecció arqueològica són determinats per resolució de la persona titular del Departament competent en matèria de patrimoni cultural, amb audiència prèvia dels interessats i de l'ajuntament afectat. La resolució ha d'ésser publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Els promotors d'obres i d'altres intervencions en solars o edificacions que es trobin en espais de protecció arqueològica han de presentar, juntament amb la sol·licitud de llicència d'obres, un estudi de la incidència que les obres poden tenir en les restes arqueològiques, elaborat per un professional especialitzat en aquesta matèria. Per a la concessió de la llicència cal l'informe favorable del Departament competent en matèria de patrimoni cultural. Aquest informe pot exigir, com a condició per a l'execució de les obres, la realització i l'execució d'un projecte arqueològic.

16.1.3.5. Descobriment de restes arqueològiques

Els descobriments de restes amb valor arqueològic fets per atzar i els de caràcter singular produïts com a conseqüència d'una intervenció arqueològica s'han de comunicar en el termini de quaranta-vuit hores al Departament competent en matèria de patrimoni cultural o a l'ajuntament corresponent, i en cap cas no se'n pot donar coneixement públic abans d'haver informat les dites administracions.

Mai no es poden extreure els objectes quan calgui fer qualsevol remoció de terra, per mínima que sigui, ni quan calgui deslligar-los de cap altre objecte o resta. Les restes han de romandre en el seu emplaçament original excepte quan es tracti d'objectes que es trobin a la superfície terrestre i siguin fàcilment transportables per part de la persona que els ha trobat. En aquest cas, la persona descobridora de restes arqueològiques ha de fer lliurament del bé, en el termini de quaranta-vuit hores, a l'ajuntament corresponent, a un museu públic de Catalunya o al Departament competent en matèria de patrimoni cultural.

Els béns trobats tenen la consideració de domini públic, i s'integren en el patrimoni de la Generalitat. Correspon al Departament competent en matèria de patrimoni cultural de determinar el lloc del dipòsit definitiu de les restes arqueològiques trobades, tenint en compte els criteris de la major proximitat a l'indret de la troballa i de la idoneïtat de les condicions de conservació i seguretat dels béns, sens perjudici de l'aplicació d'altres criteris derivats de les necessitats de l'ordenació museística general.

Pel que fa a la recerca de restes arqueològiques amb l'ús de detectors de metalls, és una activitat prohibida com a afició. Tota recerca arqueològica requereix d'una autorització del Departament competent en matèria de patrimoni cultural. Aquesta autorització només es dona en el marc de prospeccions arqueològiques dirigides per personal amb la titulació adequada.

16.1.3.6. Inventari del Patrimoni Cultural Català

El Departament competent en matèria de patrimoni cultural ha d'elaborar i mantenir l'Inventari del Patrimoni Cultural Català, el qual té com a finalitat de permetre la documentació i la recopilació sistemàtiques, la investigació i la difusió de tots els béns que l'integren.

Les dades que figuren a l'Inventari del Patrimoni Cultural Català són públiques, amb excepcions.

L'Administració de la Generalitat ha de garantir als ciutadans l'accessibilitat de les dades contingudes en l'Inventari del Patrimoni Cultural Català, mitjançant l'establiment d'una xarxa descentralitzada de transmissió de dades.

Els museus, les biblioteques, els arxius i els altres centres de dipòsit cultural que informatitzin les dades documentals de llurs fons han d'assegurar i facilitar la viabilitat del traspàs de la informació a l'Inventari del Patrimoni Cultural Català, en el suport i amb el format que siguin determinats pel Departament de Cultura.

16.1.3.7. Infraccions

L'incompliment de les obligacions establertes per la *Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català* té la consideració d'infracció administrativa, llevat que constitueixi delictes. Les infraccions d'aquesta Llei es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

- **Constitueixen infraccions lleus:**

- a) La manca de comunicació al Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional o al Catàleg del Patrimoni Cultural Català dels actes jurídics o tècnics i dels trasllats que afectin els béns que hi són inscrits.
- b) La manca de notificació a l'administració competent, en els termes fixats per l'article 22, de la transmissió onerosa de la propietat o de qualsevol dret real sobre béns culturals d'interès nacional, sobre béns catalogats o sobre els restants béns mobles integrants del patrimoni cultural català.
- c) L'incompliment del deure de permetre l'accés dels especialistes als béns catalogats.
- d) L'incompliment del deure d'informació a les administracions competents sobre l'existència i la utilització de béns integrants del patrimoni cultural i l'obstrucció de les inspeccions de les administracions competents.
- e) La manca de presentació a l'aprovació del Departament de Cultura d'un programa que especifiqui les actuacions de conservació dels béns.
- f) L'incompliment dels deures establerts en l'article 41.2 pels comerciants de béns integrants del patrimoni cultural.

Temari específic

- **Constitueixen infraccions greus:**

- a) La manca de notificació al Departament de Cultura de la realització de subhastes que afectin béns integrants del patrimoni cultural.
- b) L'incompliment dels deures de permetre l'accés dels investigadors i la visita pública als béns culturals d'interès nacional.
- c) L'incompliment dels deures de preservació i manteniment de béns culturals d'interès nacional o de béns catalogats.
- d) La inobservança del deure de portar el llibre-registre de transmissions i l'omissió o la inexactitud de les dades que s'hi han de fer constar.
- e) La disgregació, sense l'autorització del Departament de Cultura, de col·leccions declarades d'interès nacional o catalogades, i la separació de béns mobles vinculats a béns immobles d'interès nacional.
- f) L'incompliment de les obligacions de comunicació del descobriment de restes arqueològiques i de lliurament dels béns trobats.
- g) L'incompliment de la suspensió d'obres amb motiu del descobriment de restes arqueològiques i de les suspensions d'obres acordades per l'administració competent.
- h) L'atorgament pels ajuntaments de llicències d'obres i l'adopció de mesures cautelars incomplint l'obligació d'obtenir l'autorització prèvia del Departament competent en matèria de patrimoni cultural, quan sigui necessària.

- **Constitueixen infraccions molt greus:**

- a) L'enderrocament total o parcial d'immobles declarats d'interès nacional.
- b) La destrucció de béns mobles d'interès nacional o de béns catalogats.
- c) L'atorgament pels ajuntaments de llicències urbanístiques de desplaçament d'immobles incomplint l'obligació d'obtenir informe favorable previ del Departament competent en matèria de patrimoni cultural, quan sigui necessària.

- **Són infraccions lleus, greus o molt greus, en funció del dany potencial o efectiu al patrimoni cultural:**

- a) La realització d'intervencions arqueològiques sense l'autorització del Departament de Cultura.
- b) La realització d'intervencions sobre béns culturals d'interès nacional i sobre espais de protecció arqueològica sense llicència urbanística o incomplint-ne els termes.
- c) Les actuacions i les intervencions sobre béns mobles d'interès nacional o béns mobles catalogats no aprovades pel Departament de Cultura.
- d) El canvi d'ús d'un monument sense autorització del Departament de Cultura o el manteniment d'usos incompatibles d'acord amb la declaració.

16.1.4. Delictes contra el Patrimoni històric

El títol XVI, capítol II, de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, tipifica quatre delictes relacionats amb la protecció del patrimoni cultural (*VEGEU EL TEMA 2 DE LA PRESENT GUIA D'ESTUDI*).

16.1.5. Normativa de referència

- Llei estatal 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol.
- Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català.
- Decret 78/2002, de 5 de març, pel qual s'aprova el Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

16.2. Normativa bàsica d'urbanisme. Construccions en el sòl no urbanitzable: normativa i regulació aplicable a Catalunya. Infraccions.

16.2.1. Introducció

El sòl no urbanitzable està format pels terrenys classificats com a tal pel planejament per ser incompatibles amb el desenvolupament urbà, per raó de l'existència de valors que els fan mereixedors de protecció especial o per ser inadequats per a la urbanització per garantir la utilització racional del territori d'acord amb el model territorial de desenvolupament urbanístic sostenible. Al conjunt de Catalunya, un 94% de la superfície del territori és sòl no urbanitzable.

Es tracta d'un espai molt divers que presenta variats graus de transformació. Comprèn els espais més naturals, que han quedat al marge de la influència humana; els espais rurals, transformats d'una manera poc artificialitzadora per a l'aprofitament dels recursos naturals mitjançant l'agricultura o la ramaderia, i alguns espais periurbans -propis de les àrees metropolitanes- on es barregen utilitzacions urbanes amb usos rurals i amb espais lliures vacants que semblen a l'espera de ser engolits pel creixement de les ciutats.

16.2.2. Competències

La Constitució espanyola de 1978 estableix en el seu article 148 que les comunitats autònomes podran assumir competències en les matèries d'ordenació del territori, urbanisme i habitatge.

L'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006 estableix en el seu article 149, sobre *Ordenació del territori i del paisatge, del litoral i urbanisme*, que correspon a la Generalitat, en matèria d'urbanisme, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

Temari específic

- a) La regulació del règim urbanístic del sòl, que inclou, en tot cas, la determinació dels criteris sobre els diversos tipus de sòl i els seus usos.
- b) La regulació del règim jurídic de la propietat del sòl, respectant les condicions bàsiques que l'Estat estableix per garantir la igualtat de l'exercici del dret a la propietat.
- c) L'establiment i la regulació dels instruments de planejament i gestió urbanística, i també de llur procediment de tramitació i aprovació.
- d) La política de sòl i habitatge, la regulació dels patrimonis públics de sòl i habitatge i el règim de la intervenció administrativa en l'edificació, la urbanització i l'ús del sòl i el subsòl.
- e) La protecció de la legalitat urbanística, que inclou, en tot cas, la inspecció urbanística, les ordres de suspensió d'obres i llicències, les mesures de restauració de la legalitat física alterada, i també la disciplina urbanística.

L'exercici de les competències urbanístiques correspon, per tant, a l'Administració de la Generalitat i als municipis i les comarques, sens perjudici de les competències que es puguin atribuir en aquesta matèria a altres ens locals.

La *Llei 17/2003, de 4 de juliol, del Cos d'Agents Rurals* no conté cap referència expressa a la protecció de la legalitat urbanística, però en el seu article 5 estableix les funcions de vigilància, inspecció i col·laboració en la gestió del medi natural, i diu que pot prendre part en la gestió, la vigilància i la inspecció en matèria de medi ambient, en col·laboració amb altres organismes de la Generalitat que hi tinguin competències.

El *Decret 266/2007, de 4 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament del Cos d'Agents Rurals* estableix, dins de l'àmbit material dels espais naturals protegits i de la biodiversitat, que el Cos d'Agents Rurals desenvolupa, dins de les seves funcions especialitzades, la col·laboració en la vigilància, el control i la inspecció de les actuacions urbanístiques quan afectin sòl no urbanitzable o espècies catalogades.

L'any 2014 es va signar un conveni de col·laboració entre el Departament al qual estava adscrit el Cos d'Agents Rurals (en aquell moment, el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural) i el Departament competent en matèria d'urbanisme (en aquell moment el Departament de Territori i Sostenibilitat), per tal d'establir els termes i els criteris d'acord amb els quals els membres del Cos d'Agents Rurals col·laborarien amb la Direcció General competent en matèria de protecció de la legalitat urbanística en la vigilància i control de les infraccions urbanístiques que detectessin en l'àmbit del sòl no urbanitzable.

16.2.3. Règim urbanístic del sòl

El règim urbanístic del sòl es determina per la classificació, la qualificació en zones o sistemes i la inclusió en un sector de planejament urbanístic derivat o en un polígon d'actuació urbanística.

16.2.3.1. Classificació del sòl

Els plans d'ordenació urbanística municipal classifiquen tot el sòl del territori corresponent en:

- a) Sòl urbà (SU)
- b) Sòl no urbanitzable (SNU)
- c) Sòl urbanitzable (SUBle)

16.2.3.2. Concepte de sòl urbà (SU)

Constitueixen el sòl urbà:

- a) Els terrenys que el planejament urbanístic inclou de manera expressa en aquesta classe de sòl perquè, havent estat sotmesos al procés d'integració en el teixit urbà, tenen tots els serveis urbanístics bàsics o bé són compresos en àrees consolidades per l'edificació d'almenys dues terceres parts de llur superfície edificable. El simple fet que el terreny confronti amb carreteres i vies de connexió interlocal i amb vies que delimiten el sòl urbà no comporta que el terreny tingui la condició de sòl urbà.
- b) Els terrenys que, en execució del planejament urbanístic, assoleixen el grau d'urbanització que aquest determina.

16.2.3.3. Serveis urbanístics bàsics

- a) La xarxa viària que tingui un nivell de consolidació suficient per permetre la connectivitat amb la trama viària bàsica municipal.
- b) Les xarxes d'abastament d'aigua i de sanejament.
- c) El subministrament d'energia elèctrica.

Els serveis urbanístics bàsics han de tenir les característiques adequades per a l'ús del sòl previst pel planejament urbanístic que el classifica.

16.2.3.4. Concepte de nucli de població

S'entén per nucli de població una concentració isolada de població, amb usos urbans, dins un municipi, que requereix l'existència de serveis urbanístics i assistencials.

16.2.3.5. Concepte de solar

Tenen la consideració de solar els terrenys classificats com a sòl urbà que siguin aptes per a l'edificació, segons llur qualificació urbanística, i que compleixin els requisits següents:

Temari específic

- a) Que estiguin urbanitzats o que disposin dels serveis urbanístics bàsics i afrontin amb una via que disposi d'enllumenat públic i estigui íntegrament pavimentada, inclosa la zona de pas de vianants.
- b) Que tinguin assenyalades alineacions i rasants, si el planejament urbanístic les defineix.
- c) Que siguin susceptibles de llicència immediata perquè no han estat inclosos en un sector subjecte a un pla de millora urbana ni en un polígon d'actuació urbanística pendents de desenvolupament.
- d) Que, per edificar-los, no s'hagin de cedir terrenys per destinar-los a carrers o a vies amb vista a regularitzar alineacions o a completar la xarxa viària.

16.2.3.6. Concepte de sòl urbà consolidat (SUC)

Constitueixen el sòl urbà consolidat els terrenys que tenen la condició de solar, i els terrenys als quals només manca, per assolir la condició de solar, assenyalar les alineacions o les rasants, o bé completar o acabar la urbanització.

16.2.3.7. Concepte de sòl urbà no consolidat (SUNC)

Té la condició de sòl urbà no consolidat el sòl urbà altre que el consolidat.

Per a la transformació urbanística d'un sector de sòl urbà no consolidat subjecte a un pla de millora urbana, cal la formulació, la tramitació i l'aprovació definitiva d'un pla de millora urbana, llevat dels casos de les àrees residencials estratègiques i dels sectors d'interès supramunicipal, l'ordenació detallada dels quals s'estableix per mitjà del pla director urbanístic corresponent.

16.2.3.8. Concepte de sòl no urbanitzable (SNU)

Constitueixen el sòl no urbanitzable:

- a) Els terrenys que el pla d'ordenació urbanística municipal ha de classificar com a no urbanitzables per raó dels factors següents, entre d'altres:
 - 1. Un règim especial de protecció aplicat per la legislació sectorial i pel planejament territorial que exigeixi aquesta classificació com a conseqüència de la necessitat o la conveniència d'evitar la transformació dels terrenys per protegir-ne l'interès connector, natural, agrari, paisatgístic, forestal o d'un altre tipus.
 - 2. Les determinacions dels plans directors.
 - 3. La subjecció dels terrenys a limitacions o servituds per a la protecció del domini públic.
- b) Els terrenys que el pla d'ordenació urbanística municipal considera necessari classificar com a sòl no urbanitzable per raó de:
 - a) La concurrència dels valors considerats per la legislació aplicable en matèria de sòl.

- b) L'objectiu de garantir la utilització racional del territori i la qualitat de vida, d'acord amb el model de desenvolupament urbanístic sostenible definit per l'article 3 del text Refós de la Llei d'Urbanisme, i també la concurrència d'altres criteris objectius establerts pel planejament territorial o urbanístic.
- c) Tercer. El valor agrícola dels terrenys inclosos en indicacions geogràfiques protegides o denominacions d'origen.
- c) Els terrenys reservats per a sistemes urbanístics generals no inclosos en sòl urbà ni en sòl urbanitzable.

16.2.3.9. Concepte de sòl urbanitzable (Suble)

Constitueixen el sòl urbanitzable els terrenys que el pla d'ordenació urbanística municipal (POUM) corresponent consideri necessaris i adequats per a garantir el creixement de la població i de l'activitat econòmica, i els terrenys que els plans directores urbanístics delimitin com a àrees residencials estratègiques o com a sectors d'interès supramunicipal dins d'aquesta classe de sòl.

Els plans d'ordenació urbanística municipal poden distingir entre sòl urbanitzable delimitat i sòl urbanitzable no delimitat.

16.2.4. Règim d'ús del sòl no urbanitzable

Els propietaris o propietàries de sòl no urbanitzable tenen el dret d'ús, de gaudi i de disposició de llurs propietats, d'acord amb la naturalesa rústica dels terrenys, sempre sota els imperatius derivats del principi d'utilització racional dels recursos naturals i dins els límits establerts per la normativa d'urbanisme, per la legislació sectorial, pel planejament urbanístic i per la legislació que sigui aplicable a l'exercici de les facultats de disposició d'aquesta classe de sòl. Es prohibeixen les parcel·lacions urbanístiques en sòl no urbanitzable.

És permès, en sòl no urbanitzable:

- a) Reconstruir i rehabilitar les masies i les cases rurals que calgui preservar i recuperar per raons arquitectòniques, històriques, ambientals, paisatgístiques o socials.
- b) Reconstruir i rehabilitar altres construccions anteriors a l'entrada en vigor del primer instrument de planejament urbanístic general en cada municipi i que calgui preservar i recuperar per raons arquitectòniques o històriques.
- c) Rehabilitar les construccions rurals en desús per a corregir-ne l'impacte ambiental o paisatgístic negatiu. Aquestes construccions han d'haver estat incloses pel planejament urbanístic en un catàleg específic les construccions situades en sòl no urbanitzable susceptibles de reconstrucció o de rehabilitació. D'acord amb el pla urbanístic corresponent, aquestes construccions es poden reutilitzar per a destinar-les als usos següents:
 - 1. D'habitatge, quan es tracti de masies o cases rurals.
 - 2. D'habitatge amb activitat econòmica d'ús turístic en masies o cases rurals.
 - 3. Hoteler, amb exclusió de la modalitat d'hotel apartament.

Temari específic

4. De turisme rural.
5. Educatiu en el lleure.
6. De creació artística o de producció artesanal.
7. D'exercici de professions liberals.
8. De restauració.
9. D'equipaments.
10. De serveis comunitaris o corporatius.

No obstant, les construccions esmentades es poden reutilitzar per destinar-les a altres usos diferents sempre que en fomentin la preservació i la conservació o, si s'escau, en permetin corregir l'impacte ambiental o paisatgístic negatiu. En tots els casos, els usos han d'ésser compatibles amb les activitats agràries implantades en l'entorn immediat respectiu.

El sòl no urbanitzable pot ésser objecte d'actuacions específiques per a destinar-lo a les activitats o els equipaments d'interès públic que s'hagin d'emplaçar en el medi rural. A aquest efecte, són d'interès públic:

- a) Les activitats col·lectives de caràcter esportiu, cultural, d'educació en el lleure i d'esbarjo que es desenvolupin a l'aire lliure, amb les obres i instal·lacions mínimes i imprescindibles per a l'ús de què es tracti.
- b) Els equipaments i serveis comunitaris no compatibles amb els usos urbans.
- c) Les infraestructures d'accessibilitat.
- d) Les instal·lacions i les obres necessàries per a serveis tècnics i les altres instal·lacions ambientals d'interès públic.

En sòl no urbanitzable, a banda de les actuacions d'interès públic referides, només es poden admetre com a noves construccions, respectant sempre les incompatibilitats i les determinacions de la normativa urbanística i sectorial aplicable:

- a) Les construccions i les dependències pròpies d'una activitat agrícola, ramadera, d'explotació de recursos naturals o, en general, rústica. Entre les construccions pròpies d'una explotació de recursos naturals procedents d'activitats extractives, s'hi inclouen les instal·lacions destinades al primer tractament i a la selecció d'aquests recursos, sempre que aquestes activitats de selecció produeixin un impacte ambiental menor si es duen a terme al lloc d'origen.
- b) Les construccions destinades a habitatge familiar o a l'allotjament de persones treballadores temporeres que estiguin directament i justificadament associades a una de les activitats d'explotació descrites.
- c) Les estacions de subministrament de carburants i de prestació d'altres serveis de la xarxa viària.
- d) Les construccions i les instal·lacions vinculades a l'execució, el manteniment i el funcionament de les obres públiques.

Temari específic

- e) Les construccions destinades a l'activitat de càmping i a l'aparcament de caravanes, autocaravanes i remolcs tenda autoritzades pel pla d'ordenació urbanística municipal, que exigeixen en tots els casos la tramitació prèvia d'un pla especial urbanístic.
- f) Les construccions destinades a usos auxiliars als autoritzats en les construccions autoritzables.
- g) Les construccions destinades a l'ampliació dels usos de turisme rural o hotelers autoritzats en les construccions autoritzables, que exigeixen la tramitació prèvia d'un pla especial urbanístic.

Als municipis rurals sense nucli de població o amb una població inferior a dos mil habitants, es presumeix que les noves construccions o la reutilització de les existents per destinar-les a l'ús d'habitatge familiar estan directament i justificadament associades a una explotació rústica quan el promotor de les obres sigui un descendent de la persona titular d'una explotació rústica familiar situada al municipi i treballi en l'explotació o n'obtingui rendiments. Aquesta associació només es presumeix per a la implantació d'un únic habitatge.

L'autorització d'obres i usos en sòl no urbanitzable ha de garantir en tots els casos la preservació d'aquest sòl respecte al procés de desenvolupament urbà i la màxima integració ambiental de les construccions i les activitats autoritzades, i comporta per a la persona propietària els deures següents:

- a) Costejar i executar les obres i els treballs necessaris per conservar el sòl i la seva massa vegetal en l'estat legalment exigible o per restaurar aquest estat, en els termes previstos en la normativa que sigui aplicable.
- b) Costejar i, si s'escau, executar les infraestructures de connexió de la instal·lació, la construcció o l'edificació amb les xarxes generals de serveis, i cedir a l'administració competent aquestes infraestructures i el sòl corresponent per a la seva incorporació al domini públic, quan n'hagin de formar part.
- c) Costejar i, si s'escau, executar les obres o instal·lacions necessàries per donar compliment a la resta de condicions que exigeixi el pla especial o l'acord d'aprovació del projecte, respecte a l'obtenció de subministraments, assoliment de nivells de sanejament adequats o altres serveis.
- d) Costejar i, si s'escau, executar les mesures correctores que determini el pla especial o l'acord d'aprovació del projecte per tal d'evitar la fragmentació d'espais agraris i l'afectació greu a les explotacions agràries, minorar els efectes de les edificacions i llurs usos, accessos i serveis sobre la qualitat del paisatge, o per altres finalitats justificades.

L'autorització de les obres i els usos en sòl no urbanitzable està subjecta, prèviament a la tramitació de la llicència urbanística municipal, al procediment que estableixen els dits preceptes.

L'habitatge d'ús turístic és compatible amb l'ús d'habitatge familiar legalment implantat.

El sòl no urbanitzable no pot ésser dedicat a usos que, atenent els valors que el pla d'ordenació urbanística municipal protegeix o preserva i les finalitats que persegueix, en transformin la destinació o la naturalesa o bé lesionin o impedeixin la realització dels dits valors i l'assoliment de les dites finalitats.

16.2.5. Figures del planejament urbanístic

La planificació urbanística del territori es duu a terme mitjançant el planejament urbanístic general, que és integrat pels plans directors urbanístics, pels plans d'ordenació urbanística municipal i per les normes de planejament urbanístic. Els programes d'actuació urbanística municipal són també part del planejament urbanístic general i el complementen.

El planejament urbanístic general es desenvolupa per mitjà del planejament urbanístic derivat, que és integrat pels plans especials urbanístics, pels plans de millora urbana, pels plans parcials urbanístics i pels plans parcials urbanístics de delimitació.

El planejament urbanístic derivat està supeditat a les determinacions del planejament urbanístic general.

16.2.6. Actes subjectes a llicència urbanística

En sòl no urbanitzable, estan subjectes a la llicència urbanística prèvia:

- a) Els moviments de terra i les esplanacions dels terrenys*.
- b) La construcció d'edificis de nova planta i la intervenció en els edificis ja existents que, d'acord amb la legislació sobre ordenació de l'edificació, requereixen l'elaboració d'un projecte tècnic i la demolició total o parcial.
- c) Les construccions i instal·lacions de nova planta, i les obres d'ampliació, reforma, modificació, rehabilitació o demolició total o parcial de construccions i instal·lacions existents que, d'acord amb la legislació sobre ordenació de l'edificació, no requereixen l'elaboració d'un projecte tècnic.
- d) El canvi dels edificis.
- e) L'extracció d'àrids i l'explotació de pedreres.
- f) L'acumulació de residus i el dipòsit de materials que alterin les característiques del paisatge.
- g) La instal·lació d'hivernacles o instal·lacions similars, llevat que els murs perimetrals d'aquestes instal·lacions siguin inferiors a un metre d'alçària.
- h) La tala de masses arbòries o de vegetació arbustiva*.
- i) L'obertura, la pavimentació i la modificació de camins rurals*.
- j) La instal·lació de cases prefabricades o instal·lacions similars, ja siguin provisionals o permanents.
- k) La construcció o la instal·lació de murs i tanques.
- l) La col·locació de cartells i tanques de propaganda visibles des de la via pública.
- m) La instal·lació d'infraestructures de serveis de subministrament d'energia, d'aigua, de sanejament, de telefonia o altres serveis similars, i la col·locació d'antenes o dispositius de telecomunicacions, excepte les infraestructures relatives a les xarxes públiques de comunicacions electròniques que, d'acord amb la legislació sobre

Temari específic

telecomunicacions, estiguin subjectes al règim de declaració responsable que s'hi estableix.

- n) Les instal·lacions de producció d'energia elèctrica.
- o) La intervenció en els béns sotmesos a un règim de protecció patrimonial cultural o urbanística.
- p) Els usos i les obres provisionals.

** En sòl no urbanitzable i urbanitzable no delimitat no estan subjectes a intervenció mitjançant llicència urbanística o comunicació prèvia els moviments de terra, l'explanació de terrenys, l'obertura, la pavimentació i la modificació de camins rurals i la tala de masses arbòries o de vegetació arbustiva que s'executin a l'empara d'un instrument d'ordenació forestal o sota la intervenció de l'administració forestal i de l'administració competent en matèria de medi ambient.*

Cal aclarir que el concepte d'edificació sempre està relacionat amb una edificació o edifici. Tot i que sovint les normes urbanístiques fan servir els termes *construcció* i *edificació* com a equivalents, el segon concepte (construcció) és molt més ampli que el primer.

Així que tota edificació suposa una construcció (rases, tanques, murs, preses i pantans, instal·lacions de canonades, etc.), però no tota construcció és una edificació (la destinada per ús d'habitatge).

16.2.6.1. Caducitat de les llicències urbanístiques

Totes les llicències urbanístiques per executar obres han de fixar un termini per començar-les i un altre per acabar-les, en funció del principi de proporcionalitat. Si les llicències no els fixen, el termini per començar les obres és d'un any i el termini per acabar-les és de tres anys.

16.2.6.2. Actes promoguts per administracions públiques

Els actes promoguts per òrgans de l'Estat o de la Generalitat o per entitats de dret públic que administrin béns estatals o autonòmics han d'estar igualment subjectes a llicència municipal, amb les excepcions previstes per la legislació sectorial. També estan subjectes a llicència municipal els actes de les entitats locals que no tinguin la competència per atorgar la llicència.

16.2.7. Protecció de la legalitat urbanística

La legalitat urbanística és constituïda pel conjunt de normes legals i reglamentàries, incloses les normes dels plans urbanístics i les ordenances municipals, que ordenen els usos i els aprofitaments urbanístics del sòl, a les quals se subjecten els actes d'utilització del sòl i les obres que hi són implantades.

La protecció de la legalitat urbanística constitueix en el conjunt d'instruments mitjançant els quals les administracions públiques competents exerceixen una potestat reglada que les faculta per intervenir en l'activitat dels particulars amb la finalitat de preservar la legalitat urbanística i restablir-la quan es vulnera i de sancionar les conductes tipificades com a infraccions urbanístiques

Correspon a les administracions competents per exercir la potestat de protecció de la legalitat urbanística inspeccionar els actes i les omissions que puguin vulnerar la legalitat urbanística. Per organitzar l'activitat inspectora, poden elaborar plans d'inspecció que fixin les prioritats d'actuació. Té la condició d'autoritat el personal al servei de les administracions esmentades que, de forma permanent o circumstancial, tingui encomanat expressament l'exercici de la funció pública d'inspecció urbanística.

El personal amb funcions d'inspecció urbanística està facultat per:

- a) Entrar a les finques i les obres que siguin objecte d'inspecció sense avís previ i romandre-hi el temps necessari per realitzar la seva funció. Això no obstant, quan l'objecte de la inspecció sigui el domicili d'una persona, s'ha d'obtenir el seu consentiment exprés per entrar-hi o, si escau, l'autorització judicial corresponent.
- b) Practicar qualsevol diligència d'investigació, examen o prova que es consideri necessària i, en particular:
 - 1) Reclamar que les persones presents en el lloc inspeccionat s'identifiquin o justifiquin els motius de la seva presència i informin sobre qualsevol circumstància relacionada amb el compliment de la legalitat urbanística.
 - 2) Sol·licitar la compareixença de la persona propietària i altres persones presumptament responsables en el lloc inspeccionat o en l'oficina pública designada per la persona inspectora.
 - 3) Examinar els títols administratius habilitants de què disposi la persona promotora de l'actuació inspeccionada o que constin en els arxius de l'administració que els hagi atorgat.
 - 4) Realitzar amidaments i obtenir imatges fotogràfiques o en moviment relatives a l'actuació inspeccionada.

Les administracions públiques i els ens que en són dependents han de prestar la col·laboració necessària al personal amb funcions d'inspecció urbanística. En aquest marc de col·laboració, han de permetre l'accés als seus arxius a les persones inspectores i facilitar-los la informació de què disposin necessària per comprovar els fets que puguin comportar la vulneració de la legalitat urbanística i determinar les persones que en puguin ser responsables.

16.2.7.1. Actes i informes

Les actes d'inspecció urbanística són documents públics en què les persones inspectores fan constar els fets comprovats directament en les seves actuacions inspectores. Les actes han de reflectir les dades següents:

- a) Lloc i data de l'actuació inspectora.
- b) Identificació de la persona inspectora que la subscriu i de les altres persones presents en l'actuació.

Temari específic

- c) Identificació de la finca o l'obra objecte de la inspecció.
- d) Descripció dels fets constatats en l'actuació.
- e) Manifestacions efectuades per les persones presents en l'actuació.

A les actes d'inspecció es poden annexar els plànols, les fotografies i qualsevol document públic o privat relacionats amb l'objecte de la inspecció.

Les persones inspectores també poden fer constar els fets que hagin comprovat mitjançant els informes que elaborin, supòsit en el qual els informes han de reflectir les dades requerides per a les actes d'inspecció i poden annexar documents. Aquests informes han de valorar si els fets comprovats, tenint en compte la classificació i qualificació urbanística dels terrenys afectats i la resta de determinacions de la legalitat urbanística que es considerin aplicables, poden comportar la vulneració de les determinacions esmentades.

Els fets constatats per les persones inspectores en les actes i els informes que formalitzin tenen valor probatori sens perjudici de les proves que les persones interessades puguin aportar en defensa dels seus drets o interessos. El mateix valor probatori tenen els fets constatats en documents públics formalitzats per altres funcionaris que tinguin la condició d'autoritat aportats al procediment de protecció de la legalitat urbanística corresponent. El valor probatori es limita als fets constatats directament per l'autoritat de què es tracti.

16.2.8. Infraccions

16.2.8.1. Infraccions en Sòl No Urbanitzable

- **Molt greus**

- a) Els actes de parcel·lació urbanística, d'urbanització, d'ús del sòl i el subsòl i d'edificació contraris a l'ordenament jurídic urbanístic que es duguin a terme en terrenys que el planejament urbanístic classifica o ha de classificar com a sòl no urbanitzable de protecció especial, o en terrenys situats en qualsevol classe de sòl que el planejament urbanístic reserva per a sistemes urbanístics generals o bé per a sistemes urbanístics locals d'espais lliures, sistema viari o d'equipaments comunitaris esportius públics.
- b) La tala o l'abatiment d'arbres que comporti la desaparició d'espais boscosos o d'arbredes protegits pel planejament urbanístic.
- c) La divisió o la segregació de terrenys en sòl no urbanitzable objecte d'algun règim de protecció especial, en contra de les determinacions de la Llei d'urbanisme.
- a) La vulneració del règim d'usos i obres dels béns que el planejament urbanístic inclou en els catàlegs de béns protegits.

- **Greus**

- a) Els actes tipificats com a infracció molt greu que es duguin a terme en sòl no urbanitzable que no sigui de protecció especial ni reservat pel planejament urbanístic

Temari específic

per a sistemes urbanístics generals o bé per a sistemes urbanístics locals d'espais lliures, sistema viari o d'equipaments comunitaris esportius públics.

- b) La tala o l'abatiment d'arbres integrants d'espais boscosos o d'arbredes protegits pel planejament urbanístic que no comporti la desaparició d'aquests espais o arbredes.
- c) La divisió o la segregació de terrenys en sòl no urbanitzable que no sigui objecte de cap règim de protecció especial, o bé en sòl urbanitzable no delimitat, en contra de les determinacions d'aquesta llei.

- **Lleus**

- a) La vulneració de l'ordenament jurídic urbanístic en sòl no urbanitzable no subjecte a protecció especial i en sòl urbanitzable sense planejament parcial definitivament aprovat, en els supòsits següents:
 - En matèria d'ús del sòl i del subsòl, si l'actuació no comporta fer edificacions ni instal·lacions fixes.
 - Segon. En matèria d'edificació, si l'actuació consisteix en la construcció d'elements auxiliars o complementaris d'un ús o una edificació preexistents legalment implantats.

16.2.8.2. Subjectes responsables

Han de ser sancionades per fets constitutius d'infracció urbanística les persones físiques o jurídiques que en siguin responsables, encara que només sigui per simple inobservança.

Són responsables dels fets tipificats com a infracció urbanística les persones que els promoguin, projectin, dirigeixin o executin materialment, siguin propietàries o no del sòl o les obres afectats.

En les obres que s'executin sense llicència o amb inobservança de les clàusules d'aquesta, han d'ésser sancionats, amb les multes que determina aquesta Llei, les persones propietàries, promotores, constructores, o empresàries de les obres i les persones tècniques directores de l'execució d'aquestes.

La responsabilitat de les persones infractores és individual. Les multes que s'imposin a les persones responsables d'una mateixa infracció urbanística són independents entre si, llevat que el compliment de les obligacions legals correspongui a diverses persones conjuntament, supòsit en el qual aquestes persones responen solidàriament de la infracció que cometin i de la multa que els pertoqui.

16.2.8.3. Agreujants i atenuants de la responsabilitat

Són circumstàncies que agreugen la responsabilitat de les persones infractores:

- a) Prevaler-se de tenir la titularitat d'un ofici o càrrec públic per cometre una infracció en benefici propi.

Temari específic

- b) Utilitzar la violència o altres formes de coacció contra funcionaris encarregats de la protecció de la legalitat urbanística.
- c) Falsificar documents o alterar els supòsits de fet quan els uns i els altres legitimin l'actuació urbanística.
- d) Aprofitar en benefici propi un estat de necessitat greu pública o dels particulars que en resultin perjudicats.
- e) Perjudicar una pluralitat de persones afectades.
- f) Incomplir les ordres de suspensió d'obres, execució o restauració dictades prèviament per l'administració en relació amb els fets constitutius de la infracció.
- g) Obstaculitzar o dificultar la feina del personal amb funcions d'inspecció urbanística.
- h) Posar en perill la salut de les persones o la seguretat de les persones i les coses.
- i) Haver estat sancionat per la comissió d'una infracció i cometre una altra infracció de la mateixa o distinta naturalesa en el termini d'un any a partir que la resolució sancionadora prèvia esdevingui ferma en via administrativa.

Són circumstàncies que atenuen la responsabilitat de les persones infractores:

- a) La manca d'intenció de:
 - 1r Cometre la infracció.
 - 2n Causar un dany tan greu com el que efectivament s'hagi causat als interessos públics o privats afectats.
 - 3r Beneficiar-se econòmicament.
- b) Utilitzar mitjans econòmics d'escassa entitat en l'actuació.
- c) Obtenir escàs benefici de l'actuació.
- d) Ser viable la legalització de l'actuació, quan no s'hagi atès el requeriment de legalització corresponent.

16.2.8.4. Prescripció de les infraccions

Les infraccions urbanístiques molt greus prescriuen al cap de sis anys, les greus prescriuen al cap de quatre anys i les lleus prescriuen al cap de dos anys.

Les infraccions urbanístiques comeses en terrenys que el planejament urbanístic destina al sistema urbanístic d'espais lliures públics o al sistema viari, o classifica o ha de classificar com a sòl no urbanitzable d'especial protecció, no prescriuen.

Inspecció de construccions en sòl no urbanitzable.

16.2.9. Restauració de la realitat física alterada

Un cop transcorregut el termini de dos mesos després de la suspensió d'obres i/o requeriment de legalització incoats en un procediment de protecció de la legalitat urbanística amb relació als actes d'edificació o d'ús del sòl i del subsòl realitzats sense títol administratiu habilitant (licència o comunicació) o bé incomplint-los, i no s'hagi sol·licitat el títol administratiu habilitant pertinent que subsani les esmentades deficiències, l'òrgan competent, mitjançant la resolució del procediment de restauració, ha d'acordar l'enderrocament de les obres, a càrrec de la persona interessada, i ha d'impedir definitivament els usos a què podrien donar lloc. Ha de procedir de la mateixa manera si les obres o les actuacions són manifestament il·legals o si el títol administratiu habilitant es denega perquè el fet d'atorgar-lo seria contrari a les prescripcions de l'ordenament urbanístic.

Si la persona interessada no executa les mesures de restauració acordades en el termini d'un mes, l'òrgan competent en pot ordenar l'execució forçosa o bé una execució subsidiària (en els casos previstos) de les mesures de restauració acordades, l'ordre de restauració que es dicti habilita per a executar les obres de què es tracti, i en cap cas no és exigible sol·licitar llicència urbanística (caldrà elaborar i aprovar un projecte tècnic que permeti l'execució material de les obres a càrrec de la persona que hi està obligada)

16.2.10. Normativa relacionada

- Decret 64/2014, de 13 de maig, pel qual s'aprova el Reglament sobre protecció de la legalitat urbanística.
- Decret Legislatiu 1/2010, del 3 d'agost, que aprova el text refós de la Llei d'Urbanisme.
- Decret 305/2006, de 18 de juliol, del Reglament de la Llei d'urbanisme.